

7.12.2020

kirjaamo@mmm.fi

Maa- ja metsätalousministeriön lausuntopyyntö 16.11.2020 VN/25161/2020, VN/25161/2020-MMM-1

Lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi metsityksen määräaikaisesta tukemisesta

Maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt Helsingin yliopiston maatalous-metsätieteellisen tiedekunnalta lausuntoa luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi metsityksen määräaikaisesta tukemisesta.

Maatalous-metsätieteellinen tiedekunta lausuu aiheesta seuraavaa:

Yleisperustelut

Tiedekunta on jo lakiesitysluonnoksen kohdalla todennut, että luonnoksesta ei käy suoraan ilmi, mikä on joutomaiden metsittämisen odotettavissa oleva hyöty hiilidioksidiekvivalenttitonneissa / vuosi eri ajanjaksoilla. Arvion puute hankaloittaa joutomaiden metsityksen tuen tehokkuuden arviointia suhteessa esimerkiksi maankäytön muutosten välttämiseen, orgaanisten maaperien päästöjen hillintään tai talousmetsien kompensatiojärjestelmien vaikutuksiin. Toisaalta kyseessä on vähämerkityksinen tuki, eikä vaikutuksen näin ollen odoteta olevan kovin merkittävä.

Yleisperustelujen kohdassa 3. Taloudelliset vaikutukset tuodaan esille toteuttamiseen käytettävissä oleva valtion tuki. Epäselväksi jää, onko metsitystuen hallinnollinen toteuttaminen tarkoitus toteuttaa nykyisellä resursoinnilla Suomen Metsäkeskuksessa, vaikka on ilmeistä, että toteutus tuo lisäkustannuksia kokonaisuuden hallintaan. Vaikka tuki sinänsä on vähämerkityksellinen, niin kokonaisuuden kustannukset tulisi olla paremmin selvillä

Säännöskohtaiset kommentit

Asetusluonnos on tarkoituksenmukainen, eikä siihen sisälly merkittäviä ristiriitoja. Hiilinielujen kasvattaminen on tärkeä pyrkimys ilmastonmuutoksen hillinnän kannalta. On kuitenkin tärkeää, että la-

kiesitysluonnoksen 3§:ssä metsitystuen myöntämisen edellytysten arvioinnissa huomioidaan monimuotoisuudeltaan, maisema-, kulttuuri- tai luontoarvoiltaan tärkeät alueet niin, että alueiden ko. arvot säilyvät. Nämä toimenpiteet voivat tärkeitä osia metsien ilmastoon sopeutumisessa, missä sekä metsämaiseman metsiköiden monipuolisuus luo ekologista resistanssia ja resilienssiä.

Asetusluonnoksen 4§:ssä mainitaan tarkoituksenmukaisesti, että metsityksessä käytettävien puulajien valinnassa on huomioitava kasvupaikan maaperän ominaisuudet ja otettava mahdollisuuksien mukaan huomioon erilaisista ympäristötekijöistä kuten tuulesta, hallasta, eläimistä ja hyönteisistä mahdollisesti aiheutuvat tuhoriskit metsitettävällä alueella.

Mahdollisten haittaa aiheuttavien bioottisten tekijöiden listalle tulisi kuitenkin lisätä myös sienet. Muun muassa jaloilla lehtipuilla on ilmaveitteisiä tuhosienejä, joiden mahdollinen esiintyminen lähi-alueilla on huomioitava, mikäli näitä puulajeja käytetään metsitykseen.

Asetusluonnoksen 5§:ssä mainitaan erikseen eri puulajien soveltuvuudesta erilaisille kasvupaikoille. Ehdotamme, että ko. pykälän alkuun lisätään lause, jossa mainitaan yleisesti, että ”eri puulajeja voidaan käyttää kasvupaikaltaan ja ympäristöolosuhteiltaan niille sopivien viljelykäytöstä poistettujen alueiden metsitykseen”.

Asetusesitysluonnoksessa mainitaan, että ”rauduskoivua voidaan käyttää ohutturpeisilla entisillä turvetuotantoalueilla. Rauduskoivua ei saa käyttää savimaalla”. Ehdotamme, että rauduskoivun käyttöalueita ei rajata vain entisille turvetuotantoalueille, koska rauduskoivu sopii hyvin myös kivennäismaiden metsitykseen ja sekapuuksi havupuulajeilla metsitettäville alueille. Erikoispuulajeista myös visa-koivu sopii parhaille kivennäismaiden metsitettäville pelloille, mikäli sorkkaeläintuhot voidaan estää.

Asetusluonnoksen 6§:n perustelutekstissä mainitaan ”Alkuperältään kasvupaikalle soveltuvan metsänviljelyaineiston valinta on metsänviljelyn onnistumisen edellytys, sillä puut ovat perinnöllisesti sopeutuneet kasvupaikkansa ilmastoon”. Virkkeen ensimmäinen lause on asian pääkohta. Jälkimmäinen lause on ongelmallinen, sillä ilmastonmuutoksen myötä paikallinen alkuperä ei enää saata olla sopeutuin. Siksi tässä riittää päälauseen maininta *kasvupaikalle soveltuvan metsänviljelyaineiston valinta*.

Asetusluonnoksen 8§ ”Ennen metsityksen toteuttamista tehtävät toimenpiteet” voisi olla kohtana 7§, mikä korostaisi suunnittelun merkitystä ennen varsinaisia viljelytoimenpiteitä. Siis 8§ olisi ”Taimi- ja siemenmäärät”.

Asetusluonnoksen 9§ on nimeltään Taimikon jälkihoito, vaikka ko. pykälässä kirjoitetaan myös pinta-kasvillisuuden poistosta, joka on usein tehtävä ennen metsityksen toteuttamista, sen aikana ja varhaishoitona. Ehdotamme, että 9§ on otsikoltaan ”Metsityksen toteuttaminen ja taimikon jälkihoito”.

Asetusluonnoksen 10§:ssä kustannuskorvaukset luokitellaan seuraavasti:

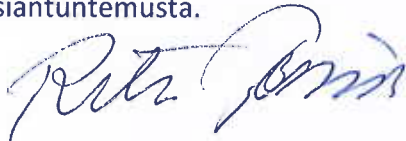
- “1) 2000 euroa turvepohjaisilla alueilla;
- 2) 1500 euroa kivennäismailla;
- 3) 1500 euroa entisillä turvetuotantoalueilla, kun metsitys toteutetaan istuttamalla;
- 4) 1000 euroa entisillä turvetuotantoalueilla, kun metsitys toteutetaan kylvämällä;”

Jos tarkoitus on, että 1) koskee vain turvepohjaisia viljelykäytöstä poistettuja alueita ja entisillä turvetuotantoalueilla korvaus on aina 3) tai 4) mukainen, ehdotetaan, että kohta 1) muutetaan muotoon: "1) 2000 euroa turvepohjaisilla viljelykäytöstä poistetuilla alueilla;"

Asetusluonnoksen 10§ säännöskohdan tekstissä tulee esille metsälain "mielenkiintoinen" määrittely kivennäis- ja turvemaista. Kivennäismaat määritellään metsälaissa negaationa eli metsämaina, jotka eivät ole turvamaita. Merkittävien termien määrittelyä ei pääsääntöisesti kuvata sillä, mitä ne eivät ole vaan mitä ne ovat. Kivennäismaat olisivat metsälaissakin ansainneet oman määrittelynsä.

Muilta osiltaan asetusluonnoksen tekstissä ei ole mielestämme muutos- tai lisäystarpeita.

Lausunto on laadittu käyttäen professori Heljä-Sisko Helmisaaren, professori Pasi Puttosen ja yliopistotutkija Paavo Ojasen asiantuntemusta.

Dekaani

Ritva Toivonen